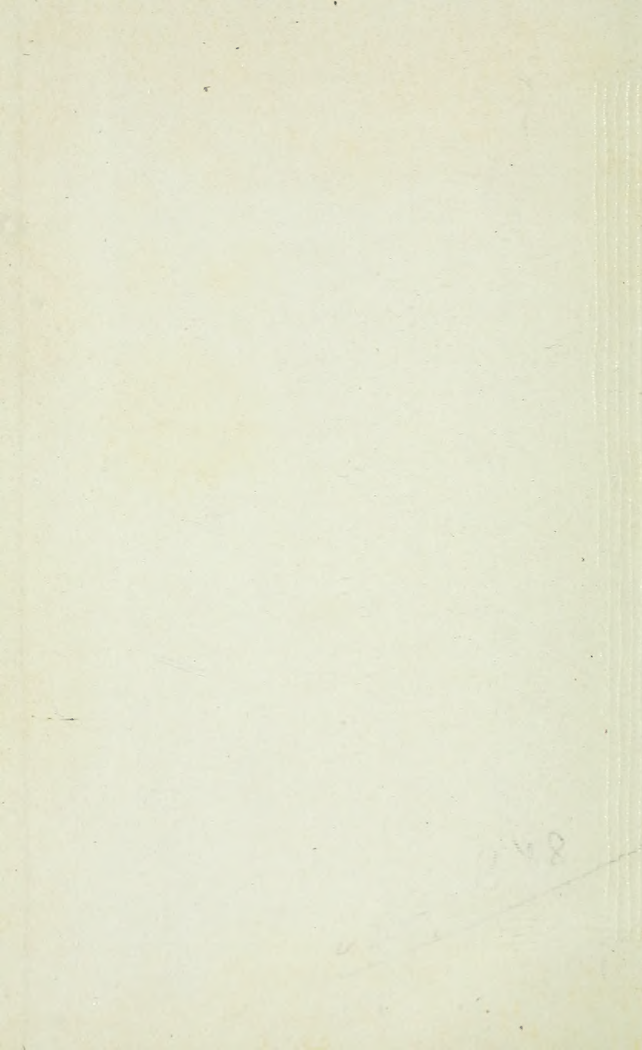
SPISY ADOLFA HEYDUKA

XXXIV.

CESTOU

SPISY

ADOLFA HEYDUKA

XXXIV.

CESTOU.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1903.

ADOLF HEYDUK:

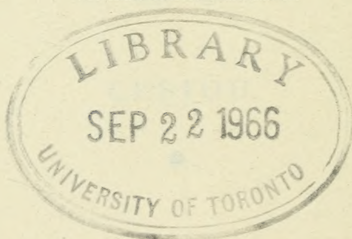
CESTOU.

1878—1888.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1903.

Tiskem České grafické společnosti »Unie« v Praze.

Vzhůru!

Přiletěli ptáci ke mně:
„Vzhůru do světa!
Z teplých ňader mladé země
krása vykvetá,
dej se s námi bez odkladu,
neotálej, spěš,
čarodějnou božskou Ladu
viděti-li chceš!

Nám už písní zlatým pelem
obsypala hruď,
pojď, co s ňader planým želem?
naším druhem buď!
Snad i Tobě znenadání
podá míru číš,
zase klidným při strádání
být se naučíš!“

Vzhůru, leťme již! —

Vzdech prosebný.

Už svitá; v matných obrysech
ves zjevuje se v mlze,
sníh v křišťál roztál v brázdách všech
a jíní keřů v slze.

Vran hejno letí do sosen,
a skřivani se vrací;
jsem šťasten, že můj zimní sten
v jich popěvcích se ztrácí.

Ó, milý Bože, zachraň všech,
jimž bolest život ruší,
změň v jásot jejich ston a vzdech,
a štěstím zjasni v duši!

Vyzvání.

Hvozdy, sady, luka, pole, skály
sňaly mlžný závoj, sněhu plný,
a na břehy vodné blíž i v dáli
perly naházely bystřin vlny!

Aj, vy družné lípy blíže vísky!
Vzhůru větve, dolů sněžné žely,
jižní vánek s polibky je blízký,
svoje květné blaho tušíte-li?

Což vám tajemnými perutěmi
nad hlavami jaro nešumělo?
toužíť dávno těkat zkvetlou zemí,
toužíť dávno zlíbati vám čelo.

Země slunným vzkázáním se chvěla,
že bůh krásy touží k ní se snésti,
rouchem naděje se přioděla,
jako mladá žena v prvním štěstí.

———

Píseň jarní.

Po zaváté přes noc nivě
zvonek nářky hází,
jako dítě, úpěnlivě
do světa když vchází.

To bude as jaro chudé,
zlou ten zvonek věstí;
kdo tím luhem chodit bude,
dej mu Pánbůh štěstí!

Směje se slunce.

Směje se slunce,
hovoří les;
za klobouk dávám
lechu a vřes;
srdce mi výská
oko mi blýská —
k sobě mne volá
útulná ves!

Vítám-li ptáky
z dalekých cest,
ráda se hole
chápe má pěst;
srdce mi tluče;
do světa ruče,
vábí mě krásy
májová zvěst.

Zpívejte, ptáci,
za mne v ten čas,
za vás já, zdráv-li
vrátím se zas;
nechať svět leví
našimi zpěvy
záchvěvu srdce,
útěži řas!

Spící bystřina.

Má spící zpěvačko, ty bystřino má lesní,
což věčně budeš spát? Nuž aspoň ze sna hlesni,
vždyť z klínu věčnosti se nové jaro rodí
a zora růžové své nohy v rose brodí.

Půl nebe zdobeno je zlatým slunce nachem,
a travin osiny, dřív sněžným kryty prachem,
své hlavy vztýčené za jitra smavé doby
nádherným křišťálem jak královny si zdobí.

Ó procitni a viz, co vše se v lese děje;
kde kvílel sever dřív, teď pohoda se směje,
kde divý dupal mráz, teď motýl čile vzlétá
ó vzbuď se, radost měj zas z omladlého světa.

Ó vzbuď se, vzbuď se už a zjasni hvězdy zraku,
vždyť jaro rozkvete dnes modrém při soumraku,
a ráno uvidíš, až k nebi zvedneš brvy,
jak cudnou rozkoší tvář jeho rudne krví.

Odhoď pero, zavři knihu.

Vlaštovky se vrací z jihu,
vesly křídel vzduchem plavou,
stěhotají nad mou hlavou:
„Odhoď pero, zavři knihu.

Údolí se kvítím směje,
skalná bystřeň v ruce tleská,
a ta živá píseň česká —
polní skřivan — nivám pěje.

Po skalách se ohlas budí,
lípa hlavu v zeleň vije,
jenom tvoje srdce nyje,
a vzdech choře vzlétá z hrudi!“

Nuž, chci vesel zapomněti
plachých přátel, zimních trudů;
s vámi, s vámi zpívat budu,
stromy, skřivánci a děti!

Ven!

Šumí stromy, šepce mlází,
bují každá mez,
křepelice štědře hází
s hrdla „pět pěněz;“
oko hoří, srdce zvoní,
v šíř i dál se klasy kloní,
s nimi květů směs.

Do jetele z úlu chvátá
roj mladistvých včel,
každá jako krůpěj zlatá;
spěš, čas nadešel!
Uzříš jara nové divy:
zpěvné řeky, zkvetlé nivy
stromy jako běl.

Ven, v ta kouzla plná zpěvů,
neotálej jen,
při lahodném slunce zjevu
zkvete i tvůj sen;
hleď, vždyť zkvétá všecko všude --
ne-li růže, zvonek bude...
V slunce, v radost, ven!

Cestou.

Ej, cesta pěkná jako stůl
a stromy jako kytky,
bez v sadě zkvetlý zakryl v půl
zdí rozvalených zbytky,
a z bezu na cestu, mně vstříc,
zří velké dětské oči —
a krásy, vůně vždy je víc,
až hlava se mi točí.

Hned horké čelo odkrývám
a starost s plece třesu
a zase vše, co v srdci mám,
jak květné poupě nesu;
a nepuká-li poupě hned,
přec zvolna obal ruší —
mělť často jsem, než východ zbled,
už vůně plnou duši.

Tak cestou šťasten, blažen vším,
vždy vesele si kráčím,
hned s dcerkou srnčí hovořím,
hned se synáčkem ptačím;
a na loži-li nepospím,
přec aspoň v lesa mechu,
a když se v zoři probudím,
prost žalů jsem i vzdechů.

Kalina.

V kraji lesa u myslivny
kalina mně kývá :
Pospěš, na mé zkvetlé sněti
pěňkav četa zpívá.

Každý list i kalich květu
pln je pestrých zvuků,
chceš-li z cesty něco míti,
pojď a vztáhni ruku !

Ulom sobě snítku z větve,
jež má nejvíc světla,
zdob jí čapku, zdob jí hlavu,
by tvá mysl zkvetla.

Nechoď mi však cestou prašnou,
zůstaň v horském lůně,
a ta snítka i tvé srdce
budou plny vůně.

Popěvek.

Dobře se to kráčí věru,
noha chůzi zvykla již;
číš volnosti duši beru,
ňadrům révy plnou číš.

Pohodu Bůh k cestě skytá,
stromy vonný květu vděk,
a ze srdce s ptáky lítá
prozářený popěvek.

Slunné doby.

Pějí ptáci polem, lesem:
„Víte, lidé, co vám nesem?
noviny;
přišly slunce teplé doby,
vše se směje, krášlí, zdobí:
vrchy, pláně,
luhy, stráně,
křoviny!

Teplí vánci bez únavy,
stříž, kde ještě jaká, taví
v údole;
lesy zvučí, vody hučí,
keře mládnou, sněti pučí,
mízou kypí
jívy, lípy,
topole.

Zlaté slunce líbá nivy,
v nebi divy, v zemi divy;
hvízdá pluh;
brázdy kypří živou mocí,
dni se dlouží, krátí noci,
níž se shýbá
a v tvář líbá
zemi Bůh. —

Kol samá záře, samý jas . . .

Kol samá záře, samý jas,
kdo odmlčel se, zpívá zas;
vše volá mě a vítá,
den roste, cesty jsou jak mlat,
kdo, probůh, může odolat,
když všecko všudy zkvítá?

Les hlavou kývá: „Blíž, jen blíž,
což ptáků zpívat neslyšíš?
spěš, přidruž se jich sboru!“
I zpívám krásou opojen,
ať do vsi jdu, ať ze vsi ven,
ať do boru neb z boru.

A mlýn mě volá: „Klepy, klep,
já na režný ti melu chléb,

kéž Pánbůh ti to žehná,
jen ať mi kola netrhá
a střemhlav v žlab se nevrhá
skal rozkvašená běhna."

A pramen šumí: „Rychle spěš,
číš jasnějšího nenajdeš
v tom zlatém slunce žáru;
svá ňadra schlaď i ret; ó staň,
kdo čistou ruku má a dlaň,
můž pít i bez poháru!"

A luh mě vábí „Zkvetl jsem,
chci k hodům tvým být ubrusem
nuž klidně k stolu sedni;
zde poklon dělat nemusíš,
vždyť chléb své vlastní píle jíš,
co živ jsi, ze dne ke dni.

To poctivým je milo všem,
jen nebuď nikdy otrokem
a nekloň se, strach v líci;
blesk v oku, kráse jenom služ,
jdi přímo v před! „Ej, spusťte ju
mí ptačí hudebníci!

A spusťte hodně veselou,
ať cestu moji po celou
to v starých ňadrech zvučí;
mě mistrem, zovou, zvykem as,

zda mistrem, rcete, prosím vás,
kdo od ptáků se učí?

Jsem učenníkem doposud,
mé mistrovství je klam a blud,
jen hrstka teskných zvuků,
ty všecky vycítíte však,
když náhle v lese zkřikne pták
při prázdném hnízdě v buku.

Leč vím, že za pohrobných chvil
druh druhu řekne: „On tu byl!“
to na památku stačí;
ať byl to hněv, ať smích, ať žal,
vždy z vůle boží vykonal
to poslání své ptačí.

Pozdrav.

Dech milý vane z lad a luk,
a zpěv se rodí v ňadrech lesů,
vzduch samá vůně, samý zvuk,
květ na stromě, mech horském na útesu.
květ na keři i na nízkém je vřesu,
a jarní dumy ze sna šepce buk;
slyšelť pět vlaštovici: „Jaro nesu!“

To letí Vesna z jihu zpět,
a za ní Krása v šatě skvělém.
„Buď šťastno, lidstvo,“ šepce ret,
„výš do nebe se hrdě vypni čelem
a hvězd se tkni, by pokryly tě pelem
té záře sluneční, jež živí svět;
my s vánkem cestu květem ti vystelem.“

„Buď blaženo a zdrávo buď,
měj květ i zlatá zrna v klasu,
sta nadějí ti naplň hruď,
sta perel štěstí vlaž ti oka řasu;
vzlet myšlenek tě zaveď k hodokvasu
snů líbezných, a z nich se neprobuď,
leč v činu vítězném a v slávy jasu!“

Vznešená báseň.

Ze všad, kam hledí snivý zor,
směje se krása a kývá;
mladistvá niva, starý bor
o lásce vedou rozhovor,
na stráních jenom strmých hor
sněhová plachetka zbývá;
i v srdcích lidských ptáků sbor
třepetá křídly a zpívá.

Jaký to divný v tvorstvu spěch:
nebe i vody se jasní,
o zlatých bříza lupenech
rozpouští vlasy na pospěch,
poupata dmou se, kypří mech —
kterak, ó, dnové, jste krásní!
v krůpějích krve cítíš všech,
že vesmír celý je básní.

Vzpomínka.

Stála jabloň na výsluní,
vonný obalil ji květ,
krásnější bych neuviděl,
kdybych prošel celý svět.

Zářilo to na vše strany,
vonělo to v dál i šíř,
moji hlavu zasypala
růžovitá větví pýř.

Pod jabloní děvče stálo,
poslouchalo ptačí zpěv,
když jsem na ně zahovořil,
zrudlo líce mu jak krev.

A pak děla: „Hle, jak panna
je ta jabloň na podiv;
myslím si, že v světě každý
strom i květ je také živ.

Nad tenhle však nemá ani
krásnějšího panský sad,
a ten ptáček, jenž v něm zpívá,
bude jeho duše snad.

Jeho duše dozajista,
duše zpěvná lesklých per,
jež se v jeho ňadra vrací
k odpočinku na večer.

Rcete, víc snad o tom víte,
mnoho vyčetl jste z knih...“
já však stál jak po staletí
probuzený v bájce mnich.

Dumal jsem, pak dav jí ruku
řekl jsem: „Též za to mám!...“
Teď, když stromy v polích kvetou,
vždycky na to vzpomínám! —

V dobré míře.

Když jaro slaví hodokvas,
a v luhu hrají děti,
tu celé hnízdo písní zas
mi z ňader v blankyt letí;
v mém srdci všude samý květ,
že sotva je v něm místa,
co jest mi bídných půl sta let,
co věk, co pessimista?

Mně kytka za čapkou a zpěv
i přes to stáří sluší,
a komu to snad bouří krev,
ať sobě zacpe uši;
ať zlatým límcem schová sluch,
ať, chce-li, vezme vatu;
což dluh tím dělám? při sám Bůh!
či žádám za to platu?

Ej, drahně let jsem kantořil,
a nesšosatěl přece,
teď jako šipku samostříl
čas nutí mne ven z klece;
v strast přemnohou jsem zapadal,
a hrob už v půl mě skrýval,
leč kdyby mně Bůh růže dal,
zas o růžích bych zpíval.

Květ na skále.

Stojím jako v čarokruhu;
přes noc zkvetl horský klín,
v zelenavý úsměv luhu
spadly hvězdy kopretin.

Stromy pějí, vody šumí,
nebe vroucně líbá zem,
výš se týčí horské chlumy,
skála vzdychá němým rtem.

Na chvíli se jenom budí
snem, jejž pták jí v ňadra snes',
a pak hvězdou zkvetlou v hrudi
zpívá vůní do nebes!

Petrklíč.

Zas jara zlatý klíč
všem otevřel říš krásy,
už kypří lesní příč,
a bříza spouští vlasy;
a děvče brousí srp,
a ptáci pletou hnízda,
a u pobřežných vrb
hoch na píšťalku hvízdá,

Zas mládne starý svět,
a buší srdce kmetů,
a žhavý růže květ
rdí na dívčím se retu;
a dětskou touhou jat
v dál za motýlem letí
zas ze vsi drobných chat
roj košilatých dětí.

Luh kvete víc a víc,
a po luhu je cesta,
jíž veských do světnic
jde pyšné panstvo z města;
vše šťastno v dál i blíž,
i pluh si v poli píská,
a starý oráč již
jen písněmi si stýská.

Všecko pučí . . .

Všecko pučí, zelená se kolem,
stromy po alejích, tráva polem,
bujné keře nivy na pokraji,
úhorem jež leží;
divno-li, že také duch se svěží
a sny zelenají?
zklamané že ňadro touhou zvučí,
z myšlenek že poupě písně pučí,
bledé líce ruměncem že kvete,
v ňadrech že si naděj' hnízdo plete,
v němž si v sladkém chvění jarou silou
skryje štěstí perutí svou bílou?
A když ne, pak v blaženém tom reji
střelami své bídy nerušte jí!

— ——— —

Všude květ.

Na šípku bují poupata,
hloh obalil se v květ,
bříz kadeře jsou ze zlata,
niv roucha kvítím bohata,
a mlád zas celý svět.

Pln touhy kráčím k potoku,
bych zřel, zda též jsem zmlaď;
jas slunný tkví mi na oku —
a radost v ňader hluboku
si vije hnízdo snad.

Jak zázrakem prch' žal i hněv,
a blažen vzdechl ret;
skráň zavadila o větev,
a na hlavu — ó blahý zjev —
se vonný sypal květ.

A řinul se jak vodopád
na plece šedých skal,
a pták, jenž mimo křídly vláď,
děl: „Věru o sto let — buď rád —
dnes mladším jsi se stal.“

I jásal blažen jsem a pěl,
aj, nač bych stáří dbal?
vždyť oněch stromů květný běl,
jenž na moji se hlavě chvěl,
i v hruď mi napadal.

———

Lípy u cesty.

Stojí lípy podél cesty:
pěkný, svěží mládí zjev,
do srdcových hrudi listů
zelená jim proudí krev.

Slunce bujné hlavy líbá,
prsa milý chladí Jih,
a — skvost nebes — na lupenech
rosa chví se v krůpějích.

Myšlenky jich: zpěvní ptáci,
svítá-li i hasne den,
v svěžích srdcích zvučnou básní
líbezný jim pějí sen. —

Kde as budu, kde as stanu,
až ty lípy podél cest
budou v ňadrech hnízda míti,
budou vonným květem kvést? —

— ——

V lese.

Co se to jeví zdivenému zraku,
poslanců nebes pln je les,
effendi datel ve svém černém fraku
na hlavu vzal si rudý fes.

Mandarin žluna v pestré svojí říze
pátrá, zda pučí stará souš,
skřivánci v pláštích, z šedavé jsou příze,
k čapce dal peří chocholouš.

Veselo všecko, šťastno, plno ruchu:
hvozdy i luhy, břehy řek,
žel, že zlolajný doznívá též k uchu
krkavců černých dravý skřek.

Nedbej jich, srdce, orla na peruti
v důvěře pevné výš se vznes,
zazpívej s ptáky upřímně a s chutí,
tady jsme dnes, a zítra kdes?!

Naděje.

Jaký milý vůkol zjev,
v luzích vůně,
v lesích zpěv;
leknín zdobí ňadra tůně,
skvostem září oko děv,
ba i v srdci, které stůně,
okouzlená hoří krev.

Jaký zázrak napořád,
jako včely,
čas jimž vláď,
myšlenky se rozletěly;
v duhu znícen vodopád,
a hoch snivý dřív, teď smělý,
šepce dívce: „Mám tě rád!

Ke květu až přijde květ,
kytka bude;
za pár let
omladí se v chatě chudé
život náš a celý svět!...“
Sklopilo se líčko rudé,
v jednom chvěl se dvojí ret.

Pták lyrik.

Na javoru pták si zpívá:
„Ach, jak rád mám slunce svit,
kdy slit s rosou perlou bývá,
jíž se chodím osvěžit.
Ach, jak rád mám v kyprém mechu
hořec, sasanku a lechu,
jež mi srdci pro potěchu
hravý úsměv jara skyt'.

Ach, jak rád mám štíhlou břízu,
její těla lesklý běl,
mladé jívy zlatou mízu,
hložných hvězdic vonný pel;
drobné vikve ladné sponky,
jahodníku útlé stonky
a ty luhů modré zvonky,
když jsou plny zlatých včel.

Leč ta píseň moje tichá
zní jak rudých listů vzdech,
podzimní když jitro dýchá
v lesa mladých podrostech;
sním a sním, kde lítám, všudy,
ale zpěv můj posud chudý,
neví kam a neví kudy,
a ta vesna vždy má spěch. —

A mé srdce stále kvílí;
kde má radost, kde můj klid?
Na hruď se mi hlava chýlí,
nechať v růži zkvetl cit.
Poraď, druhu duší jatý,
stesk můj je už vrchovatý...“
„Zamiluj se, ptáčku zlatý,
chceš-li písní vítězit! — “

Růžička.

Líbezný vánek
od jihu věje,
zelené jaro
do lesů spěje;
od lesů v pole,
do sadu v dole,
kde růže rozkvétá,
rudě se směje.

Růžičko zlatá,
růžičko milá,
dlouho jsi věru
zamlkle snila;
zamlkle stála,
mrazů se bála,
slunným teď vínem
rudě se zpila.

Vítám tě, vítám
duši tvé vůně,
vítám tě vroucně
srdci, jež stůně;
vítám tě mile
teď — ptáče bílé —
radost má vyletí
z žalů mých tůně. —

Naděje a splnění.

Z blankytu k zemi spěchalo
laskavé jaro a věrné,
darem jí růže přineslo
rudé a violy černé.

Jaro též moje naděje
v kytici růžovou svilo,
splnění snů a tužeb však
z černých, žel, viol jen bylo. —

Růžové zkvetlé naděje
voní a svítí a hoří,
splnění, žalná splnění
z černých se smutků tvoří.

———

Louka.

Květnaté tělo země
odělo slunce v plášť zlatý,
já nevím, jaký ve mně
podivný žal je vzňatý.

Snad že až nejvíc zkvete,
nejvábněj' vůní až dychne,
pod ostřím kosy kleté
v posledním úsměvu vzdychne.

V červnu.

Když se v červnu volně toulám v kraji,
zdá se mi, že o sto let jsem zmládl,
že mi v srdci ptáci hnízda tkají
a já sám jak kdybych křídly vládl.

Jak po medu včela v květu tísni
po kráse má vzletná duše bádá,
lásky vzdechy slyším v ptáků písni
a stesk dum, jež vánek v křoví skládá.

Zřím, jak o skal plece rozložité
opírá se usměvavá Zora,
na srdce jak kvítí v kytku svité
ňadry puklá přivíjí si hora.

Vidím v dáli nivu, ana pláče,
na srdci že množství brázd jí zeje,
a tlum racků nad hrudí jí kráče,
Zora však se jejím slzám směje.

Šťasten jsem, až v podvečerní chvíli
blažen domů kráčím skrze mlází,
les jde spat a měsíc jak sen bílý
tiše v černé hlavě hvozdu vzchází.

Výstrahy.

Nevoň, růže, nevoň
za večera v létě,
půjde-li kdo mimo tebe,
na hruď utrhne tě!

Nepěj, ptáče, nepěj;
zráda jen se kmitne,
chtivě k sněti ruku vztáhne,
do klece tě chytne!

Nekveť, děvče, nekveť,
sic po tobě veta:
odvede tě šohajíček
do širého světa!

———

Vše ticho.

Vše ticho; večer nedýchá,
i vody ztichl sten,
zvon s věže pláče v dálku hor,
kam zašel zlatý den.

Hvozd černé oči přimhouřil
a blahem ztajil dech,
že červánkem jej políbil
Bůh, jas na slunných rtech.

A v ňadrech zas to rozkvétá,
jak v poli rudý mák,
a v nebi hvězdy smějí se
a v dálce zpívá pták.

A v srdci roznícen je cit
v krás plápolavých snech
a plna růží je má krev
a duše samý žeh.

Slunce a měsíc.

Snivý večer. Vůně z luhu
ven mě vábí; klidno jest;
s nebes blankytu se dívá
měsíce tvář zádumčivá
jako dávná slávy zvěst.

Za prazdrojem světla, sluncem,
kráčí měsíc zemi blíž . . .
Slunce, měsíc: zjevy jasu,
každému půl patří času,
věčnost dělila jim říš.

Slunce, měsíc — v nebes výši
velikých dvé myšlenek;
vzešly z temných časů chvění
a při jejich objevení
malomocný svět se lek'! —

Slunce, měsíc — myšlenky dvě,
pověčná jež snila Moc;
Kristus sluncem září světu,
měsícem Hus v snivém vznětu
zjasnil temnou lidstva noc.

Divy.

Kukavice v kraje volá
roztoužené kuku;
lidské srdce úzkostlivě
chví se při tom zvuku.

K svěžím zdrojům, v stinná loubí
stále mysl spěje,
až na květech citu náhle
perel déšť se stkvěje.

Jaký pohled čaruplný,
kam se oko nese,
všude se to roztouženě
leskne, kmitá, třese.

Kéž by slunko zlatou nožkou
v květech skočilo si,
staly by se diamanty
z ozářené rosy.

—

Různá křídla.

Jak milo v lese za večera,
když do červánků spat šel den,
a mezi kmeny se to šerá
jak v kmetském srdci dětský sen!
Tu z rozbujené buků sněti
vstříc na sta pohádek mi letí
a píseň, hvozdu snivá dcera,
mou duši béře v sladký plen.

Hůř, jdu-li, kde svou kukli snová
duch lidský, nežli křídla vzpial;
tu každým mžikem bolest nová
mě ponořuje v stesk a žal.
V ráz prchá, co mi les dal líkem,
to tam mé blaho okamžikem;
máť radost křídla pápěrková,
leč olověná lidský žal.

Parallela.

Na rozcestí hrdě štěp si vede,
rozvinuje v slunci listy hnědé
a junáckou silou v bujné pýše
haluzemi sáhá šíř a výše.

K němu blízký topol: „Pozor, kmeni;
štěpem u cesty být radno není!...“
Na to štěp: „Nechť otlukou mi plody,
líp než topolem mřít bez úrody!“

Stesk.

Prch dávno, dávno už ten čas,
co ponejprv jsem nadšen žas,
jat, Šumavo, tvou vnadou,
i spěchal k tobě jsem co rok,
až svěžest odnes času tok
i jarost duše mladou.

Teď s poklady, jež z tebe mám,
jen v snách a dumách počítám
a lebka se mi chýlí;
vše chladne, jíním kryt je mech
a na tvých hrdých ramenech
plášť blýská se ti bílý.

Nad Boubínem je těžký mrak,
mně bezvolně mdlý vlhne zrak,
tu zřím-li na dálavu . . .
snad život dřív mě umoří,
než v klín tvůj, krásné pohoří,
svou stulím šedou hlavu?

Šumavě.

Hle, jemně, cudně, ostýchavě,
jak nevěsta, když kráčí v chrám,
svůj mlžný závoj stáhla k hlavě,
když k Šumavě jsem spěchal právě,
již snoubenkou své duše mám.

Proč zjev tvůj v moře mlh se hrouží?
proč své mi líce zakrýváš?
Vždyť večerem, když stín se dlouží,
jej, jenž ti do náručí touží,
svým pod závojem nepoznáš!

I posunula závoj stranou
a tvář mi jeví příznivou;
jen z černých očí slzy kanou,
leč dechem vstříc mi slova vanou:
Nuž, pěvče můj, jsem zase tvou!

A po květném se pleci vlní
v dál jejích vlasů temný proud,
zrak září, div mne neoslní,
a duší mou se rozkoš vlní,
jak měl bych krásou zahynout.

Vyvolená.

V jas slunce sklonilo se k zemi
a zvolilo ji nevěstou,
i líbá, objímá ji kradí —
ó, vizte, jak se mají rádi;
leč sever zlou je stíhá mstou.

Dnem, nocí zákeřník ten číhá
a rozkacen svůj křepčí rej
a laje všemu silou prudkou,
až krasavici hojnou sutkou
hněv metá v sličný obličej

Leč slunce, samá něha, z rána
v tvář líbá ji, vždy víc se rdíc,
až ukojená země zase
u vonném blahu v cudné kráse
jde mateřskému štěstí vstříc.

———

Carné políbení.

Mladá střemcha v nivy lůně
vychloubá se světu,
že má hlavu plnu vůně,
plnu bílých květů.

Střemcho, pýcha tvá je smělá!
V jara teplém chvění
také mně se hlava bělá,
ale květ to není.

Co dřív kvetlo, opadalo,
posud není dosti —
za to nebe hlavě dalo
stříbro zkušenosti.

Roste stříbro v času běhu,
ustane už stěží,
blížencem jest bílých sněhů,
na horách jež leží.

Však když slunce zlatá ústa
hor těch hlavy nítí,
z omšených jim ňader vzrůstá
usměvavé kvítí.

Krásy harcovníci.

Divná kouzla na vše strany,
zdoben luh i stráně hor,
z otevřené mysli brány
vyrojil se svěží sbor;
rytmické jsou jeho stopy,
prostý šat, leč sluší všem,
pršky slunce jeho kopí,
drozdí peruť chocholem.

Svarní jsou to harcovníci,
veselý jich šik a řad,
radost v srdci, svěžest v líci,
probíhají les i sad,
vsi i města lehce, hravě;
koho vidí, k hodu zvou,
rudé srdce na zástavě:
mé to drobné písně jsou.

Přál bych si, by jejich kopí
podmanila chýš i hrad,
zor, který se v slzách topí,
hruď, v níž stesk a žal se vkrad';
kéž by radost proletěla
milé kraje, drahou zem,
a kde zla by vládnout chtěla,
tam ať vládne vítězem.

———

Den mladý z rudých mráčků vstal . . .

Den mladý z rudých mráčků vstal
a světu v oči pozíral;
pak na temena skály sed'
a červánkovou peruť zved'
a dal se v let.

I zasáh' křídlem stromu skráň
a lahodně mu šeptal: „Vstaň!“
a v hnízdě ptákům pravil: „Dnes
z vás každý s popěvkem se vznes
výš do nebes!“

A do vsi spěchal pod javor
a děl: „Já přiletěl jsem z hor,
jdu v kvítí sypat zlatý pel
a z úlů rád bych vyvést chtěl
roj mladých včel!

Klas skryl jsem v stébla, zrna v klas
a v zrna hojné chleby zas;
a žnečkám chystám vínky z chrp
a žencům pozlatil jsem srp,
já nebyl skrb!

Já ponořil se v červánkách
a přines vzácný s sebou nach
a nachu toho skvostnou zář
dal růžím na hebký jsem šlář
a dívkám v tvář.

Já motýlu děl: „Z kukle spěj!“
a mandelince: „Už se skvěj!“
a vážce v síti: „Křídla ciď,
já vztyčil rákos s dobrou píď
a v něm si sliď!“ —

A letěl dál a zlatý žeh
jej všude provázel, kam vběh';
i šuměl háj a voněl luh,
jen z města těžké práce ruch
mi padal v sluch. —

V lese.

To nevykvetly zvučné zvonky
snad z ňader ptáků v lese kdes,
to pějí modré anemonky
žár vonné písně do nebes.

Hruď slunce nezpívá svým jasem,
to štěstím září každý stvol,
že přišlo jaro s žití kvasem
a zlato nasypalo kol

Jen mně tak podivně se dálo,
že tváří na ten pad' jsem mech,
mé rudé oko v slzách stálo
a srdce v bílých plamenech.

Sdílné jilmy.

Jdu lesem samoten, stesk myšlenky rve v lebce,
noc spěchá stále blíž i v duši roste noc,
dub s hrudí kamennou svůj dávný žal mi šepce
a domlouvá: Jen vzdor, vzdor vezmi na pomoc.

Pryč, vyrvi stesku blín, než rozkvete ti v duši,
jím mraky strašidel krev otráví ti jen,
klam krásy jiným nech, jen v činu tebe ruší,
sic nikdy nesvitne v tvých ňadrech jasný den.

Nech poesie říš, v ní není skutečnosti,
nech volně nésti se svých vášní smělým letem,
na světě prchá vše před času divou zlostí.
Ty pláčeš slzami a růže rudým květem.

A dál tak domlouval a snětí v hlavu bil mi,
až hněviv prchl jsem, můj stesk se změnil v žal,
a mezi červánky v jas skropenými jilmy,
jež v sny mi zpívaly, svůj stesk jsem vyplakal.

———

Les po bouři.

Od hor se mračí, hrom dřímá;
zhýčkán dřív perutí vánku
hvozd noci v objetí dřímá
a mluví v polospánku.

Ó běda, až zděšen se vzbudí,
až pozná, že nad ním už slétá
ta hrozná, blesk žhavý v své hrudi,
jejž v kyprá ňadra mu vmetá.

S kleslou až, s rozbitou hlavou
vůkol se rozhlídne všude
a nad zlobou zběsile dravou
den mladý kvíleti bude. —

———

Před bouří a po bouři.

Tlum mraků, mnichů v černých hábitech,
šel pouští na pout do skalního chrámu,
jenž v rozbrázděných věkem ambitech
a v hustém krovu ze sosnových trámů
je zadržeti toužil jak lvy v kleci,
leč ony vyšly jeho branou přeci.

A na širou se uhostily pláň
a modlitby své započaly duté;
v les strachem před nimi v ráz prchla laň
do skrýše dřevorubem nedotknuté
a třásla se, vždyť od západní strany
bouř příšerná jim hrála na varhany.

A zašlo vše a pláně ovlád' jas
a slunce rozlétlo se v krátké chvíli
nad plání zamlklou a lesem zas,
a místo mnichů beránkové bílí
po nebi modravém šli milým klidem
a skřivánkové pěli v radost lidem.

Osvěžení.

Vzduch zaznívá ptačím zvukem,
všude bují to a pučí,
samou láskou sosna s bukem
padají si do náručí.

Mech je prohřát, tráva voní,
báje šumí z listů chvění —
a v mladistvých srdcích zvoní
zvonek lásky na vzkříšení.

Jitro.

Sivý oblak nad dolinou letí,
v zory úsměvu se zrodil den,
vánek křídly rozkolébal setí;
z veské chýše běží klubko dětí
na lučinu porosenou ven.

Stromoví si vypravuje v sadě
vonné sny svých utížených hlav,
skřivan, něžné srdce k zpěvu ladě,
koupe vzletná křídla proudu v chladě,
do vikýřů slétá jiřic dav.

Ký to šumot, ký to hovor v lese,
jásající švehol, zvuk a zpěv;
každá sosna rozkoší se třese,
oko radost, píseň krásu nese
a proud slunných jisker v ňader krev.

U horského jezera.

Ven jsem vyšel z lesů šera,
vlažný vítr krajem táh',
s dumnou písní u jezera
těkal vody po vlnách.

Smutno vládlo v horském kraji,
smutny byly stěny skal,
v dálce kdesi na šalmaji
pastýř táhlý nápěv hrál.

O břeh bily vlny bílé
a mě v sen to vlákalo,
zdálo se mi oné chvíle,
že jezero plakalo.

Tak to znělo větru v dutí
divně o skalnatý břeh,
a mně z ňader v zpomenutí
tesklivý se vydral vzdech.

Snící jezero.

Sní jezero; skal výš se pnoucích
v klín utuleno, v lesa tmách,
víš, kolik hvězd as v nebi stkvoucích
se koupe v jeho hlubinách?

Víš, kolik v křišťálné mu duši
spí žhavých blesků, hromu ran,
víš, kolik vzdechů klid mu ruší,
když bouř jde z nebes mračných stran?

Víš, jaké stesky se v něm rodí,
když vzteklý mráz se na ně vrh',
víš, kdo as z tajné hloubky chodí
žal vyplakat svůj na povrch?

Víš, kolik rybek jím se nese,
těch rybek, drobných myšlenek?
a kolik k slunci vyšvihne se
a z kolika sem přišly řek?

To nevíš, nedozvíš se v žití,
a přece pronikneš to spíš
než to, čím lidská hruď se nítí;
to na věky se nedozvíš!

Kříž u cesty.

Na úpatí hory srázné
vedle kmenu leží kmen;
v kapradině noha vázne,
ale dále, dále jen!

Pusté vrchy, pusté lány,
tady jenom havran živ,
skály bleskem rozervány
jizvy nesou na podiv.

Pěšina se vine v klesty,
příkře jde to výš a výš . . .
Aj, tu přímo vedle cesty
prostý hrob a prostý kříž.

A v tom hrobě? Kdože poví,
zbojník, žebrák-li či pán?
Postůj! Mníš, že lepší? kdo ví —
tobě bude uchystán?

— ——

Bříza.

Po nivě slunce těká v zlatohlavu,
stín olší leží na zrcadle splavu
a šumný potok líbá vrba zlatá;
leč podál v stráni, v mladších sester davu
bříz nejštíhlejší zalamuje hlavu;
ó žel, v hruď bílou krutě byla ťata.

Krev — rudá pěna — s ňader se jí lila,
v dál na vždy prchla její strážná víla,
a bříza strádala. Ba zhyne, zhyne!
však ta, jež vraždu její zavinila
a pila břízy krev, by krásnou byla,
kol milánova krku rámě vine.

Leč marně! Hocha nepřipoutá přece
do toužícího srdce zvučné klece,
ač vykvétá, jak růže plnolistá;
on bojí se, že protkla by mu prsa,
jak bříze té, jež zvolna mře a krsá
a prchnout chce a nemůž o krok z místa.

Buď a nebo.

Nebe kryto sinou září,
v horách s mrakem mrak se sváří,
perutí už bouře věje,
a blíž cesty strom se chvěje.

Běda těm, kdo takou chvílí
vzdorně dojít touží k cíli;
můžeť rázem střela blesku
na bludnou je zahnat stezku. —

Jdi jen přec, nechť osamělý,
kam ti srdce jíti velí,
zbabělcem je, kdo se vrací;
muž ať dojde, neb se zkácí.

Při návratu.

Byl snivý, podvečerní čas,
les šuměl, holé bylo proutí,
když vracel jsem se domů zas
z hor českých každoroční pouti;
snil rybník, rákos sténal kolem,
vír zvadlé listí točil polem
a zrudlý obzor v mlze has'.

Žlout' javor u cesty i luh,
a Jeseň svoji přízi předla,
já tajemný jsem slyšel ruch
té přeslice, k níž kradí sedla;
mrak obzor kryl, jen s nebes výše
hvězd skvosty jasnily se tiše,
k nim z hloubky dum můj stoupal duch.

A jasnilo se, čím šel výš;
vždy nádherněji hvězdy plály,
a mléčnou drahou v dálnou říš
most skvoucí budovat se zdály:
most myšlenkám, že v blahé tuše
hvězd plna každá bude duše,
byť uhnětla ji sporů tíž.

Vzkaz.

List růže vstříc mi letí! „Pověz, kam?"
„Aj, k tobě, poeto, mě touha žene!"
„Máš pro mne z dálky jakýs vzkaz?" „Ba mám!
Prch Vesny čas!..." „Nuž, pak tě uschovám,
ať zjev tvůj s vůní zář mi připomene!"

Ustrašené květy.

Chví se, strne voda siná,
ze starých že ňader buků
kvílí divá meluzína
hejnem úpěnlivých zvuků!

Lítá v stromy, lítá v keře,
podkasaná, prostovlasá,
se skrání jim vínky béře,
zdobu říz jim s beder střásá.

V bědování, zajíkání
těká dálné po doubravě,
ruje květy kypré stráni —
ruje květy mojí hlavě.

A než jedno z toho kvítí
v knížku mohu vložit sobě,
na památku v soumrak žití,
strachem vadne v téže době.

Vrba.

Slyš, sever na varhany hraje
kdes v lese, buků list kde svát,
mdlá vrba vody u pokraje
šat svléká už a touží spát.

A zdřímne brzy, usne záhy,
až sníh jí bude v kadeř vát,
zda o dnech plných sladké vláhy
a ptácích bude se jí zdát?

Zda rozhárá chlad její krve
v čas z dálky vrátivší se jih,
a pták, jenž opustil ji prve,
zas hnízdit její ve větvích?

Přes noc.

Nad úvozem šípek stojí
v bídném, ošumělém kroji,
smutně na mne hlavou kývá
a dojemnou píseň zpívá:

„Koho lidské štěstí láká,
pohleď na mne, ubožáka!
Věru, každý záhy zkusí,
že, co míval, ztratit musí.

Zdobil jsem se ondy krásně!
Kde jsou listů šatné řásně?
kde jsou zlata plné květy?
kde mých pěvců zvučné věty?

Byl jsem jako malovaný,
pyšnil jsem se na vše strany;
víc než niva měl jsem krásy,
a kdo teď mne pozná asi?

Kde můj dech, kde půvab skvělý,
jehož lidé záviděli?
stáli, žasli, divili se —
a dnes jsou mé pruty lysé!

Přes noc, běda, vše mi vzato!
Kde kalíšků vonné zlato,
svěžest listů, pýcha snětí?
Bouř je strhla! Víš, zkad letí?

Hleď ty listy, pěvče milý,
v kolejích jež cesty zbyly,
na všech krev mých ňader stojí;
slož z nich, lze-li, píseň svoji!

Vzájemnost.

Štěp mladý truchlí prostřed sadu,
že vzal mu Sever listů vnadu,
a přes vodu, kde šumí les,
je na úpatí skály nes,
kde sprahl vřes.

Však Sever nedbá; pilnou prací
zpět ku štěpu se znova vrací.
Štěp volá: „Trháš listí zas?
ej; divný je tvůj hodokvas,
rci, k čemu as?“

A Sever perutěmi šumí:
„Však srdce tvoje porozumí!
Tu hrst tvých ozdob, zda-li víš,
na fialčinu nesu skrýš;
je mráz tu již.

Ta bez pokrývky tvého listu
by zahynula v bouře svistu,
a kdo by přinesl nám zvěst,
že mladé Jaro blízko jest?
ó nech mě nést!

I já, když slunce výše stojí,
mám dík za věrnou sdílnost svoji
a v utěšený jara den
jsem vůní zrovna opojen —
dráh čas mi ten!

A krásou světa rozháraný,
jak vánkem létám na vše strany
a na ňadra ti snáším s hor
dav písní: zvučný ptáků sbor,
já plachý tvor!

Tož netruchli a těš se jaru,
až přinesu ti dar všech darů:
skvost svěžesti a vláhy číš;
je štěstím, co teď zhoubou mníš;
v čas uvidíš!

Lípy na křižatkách.

Stojí na křižatkách sestry lípy,
hlavy porvány jsou, sněť se chlípí,
holá větev bije o větev;
smutně stojí, smutně v dálku hledí,
odkud přišli zbojníci k nim šedí
a jich zeleň proměnili v krev.

Družné lípy, co že se to stalo?
Vaše listí přes noc opadalo,
kdo je, přítelkyně, strhal as?
„Sever s meluzinou v noci duli,
křepčili a v kopku si je vsuli,
za rána však rozmetli ji zas.“

Běda, vy mé družky v lipách skryté,
čím teď druha svého potěšíte,
přijde-li k vám, jako chodil dřív,
by své duše křídla k letu vzpínal,
písní žil a žaly zapomínal
jak ocúnu léto prostřed niv?

„Nestýskej si; však tvé oko shlédne,
že i v zimě pták nám v ňadra sedne,
jako sedá píseň v sivou skráň,
poznáš též, že pod sněhovou rouškou
ne-li růží, mateří přec douškou
v taji pučí zadumaná stráň.

Věz, že kytku vůně zas a krásy
z bílých květů ruka nasbírá si,
jen až, místo jíní na větvích,
do žlutavých pupenců se vloží
pramen záře, již dle vůle boží
k potěše nám vyšle slunný Jih!

V jeseni.

Proč rád tě mám, ty dumný čase,
proč rád tě mám, to nevím sám,
ač zřím-li tě, vždy v oka řase
jak zlatou krůpěj slzu mám.

Je plna, syta slunce tvého,
až rudý je ten její zjev,
snad zora jara ztraceného
ji v snění proměňuje v krev.

Leč setru ji a hledím v kraje
a hledím do všech světa stran
a zřím, jak s rudým listím hraje
a křepčí větrů bystrý van.

A zřím tu trpce usměvavou,
leč přece milou slunce zář,
jež rdí se nad mou kleslou hlavou
a líbá čelo mně i tvář.

A slyším Jih, jenž šepce mile:
„Již odpočinku zemi přej,
vždyť sní své jarní kratochvíle,
a ptactva zpěv a hod a rej.

Chceš věčně věků od ní klasy
a věčně věků vonný květ?
Ten spánek ji i tebe spasí
a vše, co zašlo, přijde zpět! —“

Proč rád tě mám, ty dumný čase,
proč rád tě mám, to nevím sám,
ač zřím-li tě, vždy v oka řase
jak zlatou krůpěj slzu mám.

Žluté listí.

Kráčím lesem; žluté listí
u nohou jsem zhlíd',
žlutým listím musím břísti,
chci-li dále jít;
ondy svěže nad mou hlavou
snivý pělo zpěv —
zvadlo, spadlo bouře vřavou!...
Zimy teskný zjev.

Co v něm dříve ptáků bylo
a co motýlův,
blažené když jaro pilo
z číše zlatých snův!
Čím se lesklo, čím se chvělo,
všecko je to tam!
Leč co tenkrát v srdci tkvělo,
to v něm posud mám.

Nechať prchly blaha zvěsti,
přec jich květ byl mým,
posud srdcem v sladkém štěstí
chvil kdys milých dlím;
třeba v oku zaleskne se
náhlé slzy svit,
neželím, čas brzo snese
zase mír a klid. —

Chvil zaniklých listí sváté,
zlý tě porval čas,
vzpomínek však v záři zlaté
zeleno jsi zas,
a jak ondy v krásné chvíli
jara zlatých snův
zpěvní ptáci tebou pílí
s hejny motýlův.

Úsměvy i vzdechy jsou to...
Písně! Kde váš kvas?
Na svých nohou stáři pouto
tajně stíhám vás;
jdu za vámi jako kdysi
lesů do útrob,
nad hlavou mi mraky visí,
u nohou zřím hrob. —

Posud.

Na Jeseně mlžném křídle
prchla krása luk a niv,
ale perel v skalním zřídle
čas byl posud pamětliv;
posud slunce zlatem svítá
v křišťalový jeho zdroj,
posud se to v hloubce kmitá
jako zlatých mušek roj.

Tak i u mne v ňader hloubi,
třeba řídl skrání vlas,
posavad se věrně snoubí
s písní zdrojem krásy jas;
posavad mi struny zlatí
rodných zvuků stkvoucí žeh,
a můj cit se posud hlatí
v různých žití plamenech.

Pták a člověk.

Jako oko uplakané
nad ztraceným štěstí snem
na západu slunce plane
krve rudým purpurem.

Stromy hole k nebi trčí,
roste bouře vztek a řev,
u cesty se keře krčí,
ptákům v srdcích stydne krev.

Co v nich kvetlo písní ladnou,
nemá zvučné záře dost;
ale ptačí ňadra mladnou,
sotva pučí letorost.

Jinak s námi však se stane;
nezbudeť nám údělem,
jenom oko uplakané
nad ztraceným štěstí snem.

Buk.

Jak pod rouškou jsou dálné kraje.
jak v páře tone luh i les,
buk hnědé plody setřásaje
zve na bukvice blízkou ves.

Jak mladí čápi před odletem
vsi drobný hašteří se rod,
buk nedbá však a hází dětem
svůj z šešul vybavený plod.

Jen vážnou hlavu někdy skloní
a chví se — dojemný to zjev —
mně zdá se, že s tím plodem roní
buk v zrudlé listí teplou krev.

Kdo víc.

V přírodě i v srdci vše se náhle mění.
Jeseň krajem bloudí, já jdu za Jesení.

Bloudím v širém poli, bloudím v lesním mlází,
na cestu mi lípa zlaté listí hází.

Na těch zlatých listech divná slova planou:
„Hleď, jak ukrýváme půdu milovanou!“

Kéž s tvé duše padne také zdoba k tomu;
či chceš méně dáti, než je dar těch stromů?

Den se krátí . . .

Den se krátí, vrchů úžlabinou
mlčky temnobrvý soumrak sběh',
mhly kol chlumu šedé roušky vinou,
do mechu si tulák vítr leh',
hvozd jakoby ze sna temně šumí
podjeseně neveselé dumy.

Pohádka si v bujné sedla houští,
s kužele kde sosen zelených
do přeslice zlaté nitě spouští,
aby jemné sítě pletla z nich,
jimiž tajně snivá srdce chytá –
nezříš-li, jak lesklá nit se kmitá?

Kéž tou síťkou lidská srdce lapne,
kéž je zbaví různých pavučin,
než jim na rozpiatá křídla šlápne
bludná žalost, žití na pokyn,
kéž vzdech každý na motýle změní,
jenž by k činu vzletěl z kukle snění.

Mlhy.

Mlhy táhnou nad vodou,
kam se valí, kamo jdou,
v kraj či hruď?
Nač se tážeš? Buď cokoli,
klidně hleď;
slovná druhdy více bolí
nežli němá odpověď!

Mlhy táhnou s niv a lad,
přišla jeseň, přišel chlad
v kraj i hruď...
Nač ten žal, nač čela rýhu?
Zjasni zrak!
K věčnému se vrátí jihu
duše tvá jak zpěvný pták.

Kýžená proměna.

Sad všecek ošuměl, pták v dálku prch',
na lípě pod oknem mdlý lupen sprch';
sníh z těžkých mraků dnem i nocí pade
a na větvičky ozdobně se klade;
na každé drobných opálů je vrch.

Tak chlubíš se mi, lípo! V jasný den
jak velmožka mi zíráš do oken;
leč bílý skvost ti náhle spadne s hlavy,
až slunce zor svůj čarně usměvavý
jak zlatou střelu vmetne v jara sen.

Pak střelou tou svých krás a skvostů všech
jest náhle se ti vzdát, a marný vzdech!
Viz, východ plane, teplé vánky vanou;
z tvých opálů se přes noc slzy stanou,
leč skvostný máj jest ukryt v slzách těch!

Co jsem slysel při bouři.

Snivá Zima na hor hlavy všade
chladnou rukou bílé roušky klade,
bezlistými korunami stromů
s potulek se Vichr vrací domů.

Hledá stanu, ale marně hledá;
v trosky hradu na samotě sedá,
volá v kraje vzlykajícím rykem:
„Ej, zde bydlet budu loupežníkem!

Pláčem svým a vzpourou svého trudu
daleké ty kraje strašit budu;
slyšte jen, jak z loupežného hnízda
statečně a pěkně se to hvízdá.

V kraj až zběhnu — nebojte se chaty,
před Vámi vždy srazím svoje paty,
přeskočím vás i co vámi jato,
však mně, věru, nestojíte za to.

Ale tamo na ty pyšné hrady
uvrhnu se jako zubr mladý
podrážděný střečkem, bez otěže,
strhnu mosty, svalím pyšné věže.

Jejich sady vznešené a lesy
smělou rukou chytnu za pačesy,
udělám si dráhu silnou pěstí
stokrát širší, než rab pánům klestí.

Zakřepčím si zámku na nádvoří,
až se jeho sloupořadí sboří,
aby páni věděli v tu chvíli,
že nejsem jen zbojník ledabylý.

Že se nedám v jejich vázat pouta,
aniž vrhat do vězení kouta,
leč, že každý třást se musí honem,
jako Filištínští před Samsonem!“

--

Hle, z keřů bílé kytice!...

Hle, z keřů bílé kytice
a diamanty z rosy!
Má přítelkyně, zima bledá,
dnem nocí květů pro mne hledá,
a za noci je na má okna nosí.

Těch květů pylem hvězdy jsou —
v mé síni plno třpytu —
leč vrabci křídly v okna tepou
a ničí mi tu krásu lepou,
ty zdoby plné tajemného svitu.

Leč družka moje spanilá
v čas náhradu mi nese;
s těch hvězdic svojí na peruti
zas při severních větrů dutí
skvost nový štědře na okna mi třese.

Při sanici.

Prosinec se oděl v kožich bílý,
v brázdách polí strnadové kvílí,
siví vrabci u cesty se sváří;
koroptve se sluní na závěji,
zvonky saní do kraje se smějí,
v sněhu drobné diamanty září.

Po kraji se toulá Zima mladá,
sněžný pápěr na hlavu mně padá,
po silnici saně mimo letí
a v nich v šatech z hedbávu a koží
dvě rozkošná nadělení boží,
černooké, výskající děti.

Kočí vesel karabáčem praská,
vrány křičí, matka děti laská,
dujný sever skočně v polích víří;
v třesoucí se hlasy zvonků saní,
dětských hlasů zvučí zajásání,
očka hoří, tvářičky se pýří.

Mně tím smíchem, v ňadrech spící kradí
vzbudila se upomínka mládí,
v jehož ráje zabloudil jsem v snění;
což jsem dbal, že vřavou větrů lednou
už co den vždy víc mi líce blednou,
horský kraj že v zimě rájem není.

Ruce mé hruď třesoucí se tiskly
a jak perly, z poháru jež tryskly,
krůpěje mi zarosily tváře;
pohlížel jsem za saněmi k dětem...
prchly, ptačím zmizely mi letem,
jenom proud zbyl po nich světlé záře.

Zdálo se mi pohádkou být prostou
z těch, jež pouze v dětské mysli rostou
zlatou růží na čarovném stonku,
jest však písní, na jíž verše hravé
pylem napadaly v době pravé
drobné rýmy z oněch saní zvonků.

Zimní rej.

Nese Vichr zimní Bouři
mračném na siváku,
za ním letí černá hejna
krákoravých ptáků;
křičí černí ptáci, lační,
umdlený kůň padá,
černá káň se dolů snáší,
křehce v smutná lada.

Nedbá Vichr; kůň kde klesl,
s Bouří dále skáče,
a ta divá píseň vraní
do taktu mu kráče;
skučí, Vichr k odpočinku
k siré lehá zemi,
stromy trhá, půdu mete
jejich haluzemi.

Umeteno. Divě křepčí
Vichr s bouřnou paní,
umdleni až on i ona
vzdornou hlavu sklání,
na to plece sivákovo
spat jdou v havran sboru,
o Bouři sní Vichr divý,
Bouř o vichřím vzdoru.

Mráz.

Po ladech v noci křepčí Mráz —
veselá skočná to bude —
sever mu kolem staví hráz,
hvězdami krášlí ji všude;
píská a výská
z dálky i blízka,
houká a hučí a hude.

Divě Mráz běhá tam i sem,
jenom se mihá a kmitá,
nohou si dupá, s jásotem
stromů i keřů se chytá;
kývá se, klaní,
v dlaň tleská dlaní —
brada je perlami vitá.

S východu plane rudý nach,
Mráz hlavu do výše nese,
chvěje se, siná; náhlý strach

opály s brady mu třese;
slábne a svadá,
prchá a padá,
skrývá se do stínu v lese.

Ruče ho stíhá mladý den,
dobře ví, kde asi líhá,
nutí ho z lože, z houštin ven,
zlatými šípy ho stíhá;
stále cos kutí,
v ústup ho nutí,
až Mráz dál k severu sbíhá.

Pak si den zlatý vede svou:
po bílém sněhu si skáče,
hned plaší vránu krákavou,
hned vábí s chocholkou ptáče;
volně si vládne,
chýlí se, chladne,
v červánky uléhat ráče.

Mráz však, skryt mlhou, tajně zas
plíží se, kaboně oči,
ztuhlé mu slzy visí s řas,
na volná pole zas bočí;
píská si, výská,
očima blýská,
k ránu zpět k hvozdu se točí.

8*

Zavátou stezkou.

Všecko zasněženo — ledy na rybníku,
ve vsi před stodolou směs vrabčího křiku,
kavka na zvonici s poprášeným šatem
na náves se z hladu ručím snáší chvatem.

V křoví vedle cesty četa sýkor piští,
zajíc schoulen sedí v starém oraništi,
na nohy se zvedá, neví sobě rady,
jak by starý košťál odnes ze zahrady.

Já zavátou stezkou bloudím po okolí,
rád bych zapomenul, proč mne srdce bolí,
rád bych pod tím křížem podál na rozcestí
našel spadlou hvězdu svého ondy štěstí.

Cesta k cíli.

Zima, zima, v husté mlze
šedou parou zniká vzdech,
dětská hrouda, kudy kráčím,
padá na mne se stran všech.

Mám se vrátit? Srdce buší;
tiše srdce, tiše buď,
krvácí-li stará hlava,
zkvete písní stará hruď.

Setkání.

Čas povelel a Zima v bílém kroji
šla v náruč Smrti, Jaro potkalo ji,
a zřely se — ó tajemné té chvíle —
z jich očí luhem tekly proudy bílé.

A Zima s pláčem Jaru dala ruku:
„Mne stihlo slunce střelou svého luku,
hle, umírám, když ty při slunném vzletu
v mých stopách kouzlíš krásu různých květů.“ —

A Jaro k Zimě lichotným dí slovem:
„Jdi klidně spat; kdo šedin pod příkrovem
sny modrých fialek si nese k hrobu,
nač touží růže míti pro ozdobu?

Ty na svých ňadrech milou neseš těchou
tu skromnou modroočku libodechou,
leč mně, když pyšné růže k srdci vinu,
jest krváceti trny jich, až zhynu.

———

OBSAH.

Str.

NAKLADATELSTVÍ
J. OTTO
V PRAZE